

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léva házhöz küldve:

Egy évre . . . 10 kor. — fill.
 Hat hóra . . . 5 kor. — fill.
 Három hóra . . . 2 kor. 50 fill.
 Előfizetési pénzek postautalványokkal küldhetők.
 Egyen számként 20 fillérért kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer

→ vasárnap reggel. ←

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadóhivatalba (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

Hivatalos közlemény.

I.

6264/1906 szám.

Hirdetmény!

Léva r. t. város képviselőtestületének 6125/1906 számú határozata folytán közhírré teszem, hogy a Kherndl Mária özv. Bottka Lászlóné tkvi tulajdonát képező a lévai 300 sz. tjkben 2323 hrsz. a. foglalt 13 kat. holdnyi szántóföldnek közüzélokra leendő kisajátítása s megvétel tárgyában az 1886 évi XXII. t. cz. 110 §-nak megfelelő intézkedés végett 1906 évi november hó 16-ik napján d. u. 4 órakor a képviselőtestület rk. közgyűlést tart, — amidőn ezt kihirdetem és közhírré teszem, a képviselőtestület összes tagjait azon közgyűlésre e helyen is tisztelettel meghívom.

Léva 1906 október hó 15-én.

Bódogh Lajos
polgármester.

II.

2068/1906 szám.

Hirdetmény!

Az 1906. évre szóló a megállapított kereskedelmi és iparkamarai illetékről a kivételtől lejtrom az abban kitüntetett összegek behajtása céljából az illetékes kamara által folyó évi október 31-én megküldött.

Minélfogva felelőnek az érdekeltség mindazon iparkamarai illeték fizetés kötelezettjei, hogy ebbeli tartozásaikat 8 nap alatt külföldbeni megzálogolás terhe alatt Léva város adópenztáránál okvetlenül fizessék le.

Városi adóhivatal

Léván 1906 évi november hó 2-án.

Kossuth Lajos
adóhiv. főnök.

Emlékezzünk . . .

Hálával, kegyelettel, megtisztult érzelemmel, a multakra való visszaemlékezéssel keressük fel az élők a holtakat; százezrek, milliók vándorolnak ki halottak napján a sirok birodalmába, hogy a mindennapi élet küzdelmeitől távol szívük fájdalmát enyhítsék, kegyeletük adóját leróják s szeretetük virágaival hintsék be a sirokat, a melyekben szeretteik hamvai nyugosznak. A szenvedé-

lyek dúló vihara e napon lecsendesül a gyűlölség, irigység, az ellenséges indulatok árja elsimul, szeretet és béke költözik a szívekbe. Tegnap előtt ünnepelte a kereszténység halottak napját.

Átszellemült lélekkel keresték fel az élők kedveseik sírhalmát, hogy szellemük találkozzék, s a fájdalom és szeretet könnyeivel áztatták a kegyelet virágait. Az emlékezet világnál megnyílnak a sötét sirok s a képzelet során feltárlanak előttünk a multak eseményei, a boldogságnak azok a pillanatai megújulnak, a melyek örömmel töltötték el lelkünket s megédesítették életünket és összefűztek azokkal, a kik örök álmukat alusszák; de felújulnak annak a mérhetlen veszteségnek szivertépő fájdalmai is, a melyek szereteteink elköltözésével értek. A szellem örökkévalóságának hitébe vetett biza'ommal áll meg a siroknál gazdag és szegény egyaránt az enyészet birodalmában; a hit erejének világosságával nyugtatja meg lelkét az igaz ember, ez táplálja reménységgel a kételkedőt, mert hisz a halálban ott van a feltámadás.

Ezért záródokolnak el az élők a holtakhoz. Elmegy oda mindenki, szegény és gazdag, király és koldus, agg és ifju. A temető az emberiségnek az a közös találkozó helye, a hol a sirok mélyén az enyészet egyformán végzi munkáját, a hol megszűnik minden külömbég a szegény és gazdag között, a megsemmisülésnek itt semmiféle emberi hatalom utját nem állhatja, a test porladozása előbb vagy utóbb bekövetkezik, akár bitorban, akár szegénységben költözött a sirba, de a szellem nagysága az egyszerűségből is kiemelkedik s nemzedékeken át a végtelenségig hirdeti az örökkévalóságot.

Igaz hogy a temetők néma csendje sem ment az emberi hiúságtól, a földi gazdagság ide is elviszi a maga fényűzését és csillogását; talán kérke-

dik is az ő kincseivel, de az igaz fájdalom könnyeivel öntözött egyszerű ember koszoruja épp oly drága, épp oly becses kifejezője a kegyeletnek, mint az aranyakon vásárolt virágok. Az emlékezet szárnyain mindenki felemelkedik kedveseinek szelleméhez s ott keres vigasztalást. A bánatos özvegy az egyszerű sirnál zokogja el fájdalmát, az árva itt panasolja el keserveit, mindenki megsiratja drága halottját, leteszi a megemlékezés koszoruját. A veszteség fájdalmának egyaránt osztályrészei a királyok és koldusok, a hatalmasok és gyengék, az erősek és erőtelenekek, a legelfásultabb lélek is megilletődve száll le a föld porához és a büszkeséggel telt ember is megtörik a sirok hatalma előtt.

Nincs az élők között, a kinek drága halottja ne volna a temetőben, a kit a kegyelet érzése át ne hatna a sirok között. Ámde nemcsak az egyeseknek vannak halottaik, a temetőben, a magyar nemzet halottai is itt nyugosznak, a kik a hon szabadságaért, az igazságért, a nemzet jogaiért vívott harcban lelték halálukat s a kinek emléke iránt kegyelettel viseltetik az utókor.

Álljunk meg hát évről-évre azoknak a sirjánál, a kiknek emlékezete eltörölhetlenül vésődött be a honfiak szívébe. Álljunk meg azoknál a siroknál, a melyekben a nemzet nagy halottai nyugosznak s a szabadság megdicsőült hősei porladoznak, de szellemük ott lebeg minden időben, hogy hirdessék azt az eszmét, a melyért készek voltak meghalni.

A héten temettük el Rákóczit, a nagy fejedelmünket és bujdosó társait, kiket haza hozott a nemzet kegyelete. Emlékezzünk meg mindenkor a nemzet eme nagy halottairól. Gondolatainkban keressük fel Kossuth Lajos s a szabadsághősök és vértanúk sirját, beruljunk le az ő szellemük és végtelen hazaszeretettük nagysága előtt, rójuk le a hála-

és kegyelet adóját; az ő szellemüktől kérjünk tanácsot, utmutatást a jövőre, hogy méltóan tölthessük be honfiai kötelességeinket.

Soha se feledkezzünk meg róluk, hisz nagy szüksége van a magyar társadalomnak, a magyar nemzetnek arra, hogy erőt, kitartást, reménységet az ő eszméiből merítsen. Az élet nehéz küzdelmeiben, a midőn a hatalomvágy, az erőszak és a léha korszellem miatt a legszentebb jogok érvényesülése elé gátak emelkednek, annál is inkább meg kell emlékeznünk nagyjainkról, mert csak akkor lehet megelégedett e nép, ha hűek maradunk a nagy elődökhöz s az ő tanításaikat követjük.

Azok a halottak oly sokat tudnak beszélni, ez egész nemzet történetéről regélnek, a mely telve van dicsőséggel, nagy szenvedésekkel, erős, századokig tartó küzdelmekkel, azért a magyar nemzet sokszor, nagyon sokszor felsírja az ő halottaikat.

A legválságosabb időkben atyáink intő szava ment meg bennünket a szolgaság jármától, a romlástól. A sirokból is kiszólnak hozzánk, szellemük örökös felettünk, hogy el ne tévelyedjünk soha!

Áldott legyen tehát halottaink emléke, áldott legyen a temető, áldott legyen a föld minden göröngye, melyet dicső fiaink hamvai megszenteltek.

II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca.

A mai napon, amikor a szeretett hazai föld magába fogadja Nagy Rákóczinak és bujdosó társainak porladozó tetemeit, öltön gyászaborult és örömtől könnyező lelkünk saszárnyat és szálljon vissza a már legendás időkbe, járja be a nagy szabadságharc győzelmes és szomorú csatáit! A tárogató bus hangja mellett vonulj-ak el előttünk Károlyi, Bercsényi, Ocskay, Bottyán vitézei! Ujjanak meg lelkünkben a nemzet sebei, hogy a Rákóczi indulónak a Kárpátoktól az

tatta mindazon erőt, tehetségeit, melyeket a nép szelleme csak szabadságában és csak bizalmasai közt nyilatkoztat meg, úgy, mint a kis gyermek, ki csak szülőjének árulja el beszédbeli tudományát, vagy mint a csalogány, mely fogságban nem dalol. A magyar népnek mindig volt költészete, de csak az ezen korbéli maradt ránk a maga dus eredetiségében, mert érezte az a nép embere, az a kurucz kövitéz, aki a nótát csinálta, hogy vele érez az ur is, a fejedelem is, mert hiszen egy ügyért harcolnak. A mi ezen daloknak, históriás énekeknek kiváló értékét ad, az a bennök lépten nyomon megnyilatkozó önzetlen hazaszeretet, az a magasabb erkölcsi felfogás, melyet már ma — fájdalom — népdalainkban nem találunk. Tipikus magyar szellem sugárzik ki belőlük, önértet, vitézség, a német gyűlölet, a fejedelemhez való végtelen ragaszkodás, a tiszta hazaszeretet, vallásos hit, az Isten akaratában való meghatározó megnyugvás. Sok van közöttük, melyeket tartalom és formai tökély tekintetében irodalmunk elsőrangú remekei közé számíthatunk. A katonadalok magas erkölcsi értékét láthatjuk pl. a kurucz táborig dalban, a „Tyukodi pájtás“ nótában:

Szegény legénynek olesó az vére,
 Két három fillér egy napra bére,
 Azt sem tudja elkölteni, mégis végtére,
 Két pogány közt egy hazáért omlik ki vére.

Bort kupamba bort! Embert a gátra.
 Tyukodi pájtás, üssünk reája:
 Verjük által az labancot az másvilágra,
 Úgy ad Isten békességet szegény hazánkra!
 A vitézi erény szólal meg a kölesdi

TÁRCZA

A zborói hársak alatt . . .

Irtá: Rédeky István.

A zborói hársak alatt
 Busan áll egy vízöz lovag;
 Szeme csillan, kardja villan.
 Csillagtalán, sötét éj van.
 Vészés éj van.

Halovány a vízöz arca
 Rá van írva szíve harca.
 A vén hársak rezgő lombja
 Levelét, mint könnyet ontja,
 Rá hullatja.

Napnyugaton sötét felbő!
 Egyre terjed, mind közel jő.
 Kétféjű sas a felhőben,
 Két pallas a két oszlopban.
 Csuf csőrében.

El kell menned édes gazdánk?
 Bujdosóban emlékezz ránk!
 — S hullnak, hullnak a levelek;
 — Kedves Urunk, Isten veled!
 Isten veled!

A zborói hársak alatt
 Megjelen egy szellem alak;
 Szeme csillan, kardja villan.
 Szép csillagos, holdas éj van.
 Csendes éj van.

Szellő támad s mint lehellet
 Suhan el a szellem mellett;
 Derű száll a szellem-arcra,
 Diadalmas most lett harca.
 Jogos harca.

Napkeletről hajnalodik,
 Régi felbő fozaladoszik;

Vége lesz a bunak bajnak,
 Fölvirrad már a magyarnak.
 Jó magyarnak.

Magrem-gnek a vén hársfák,
 Hogy urokat újra látják.
 Öökké él, habár halott!
 „Édes gazdánk, Isten hozott!
 Isten hozott!”

Rákóczi szabadságharcának nemzeti jelentősége.

Irtá: Dr. Katona János.
(Folyta. á.)

A művészek is maecenasra találtak a fejede'emben, tudjuk, hogy Mányoki Adám udvari festője volt, aki az ismert arcképét festette; a nemes szívű fejedelem még bujdosásában is gondoskodott róla, az ő pártfogásával került Mákonyi a drezdai udvarhoz. Rákóczinak, Bercsényinek kastélyai mind-megannyi muzeumai a művészetnek és tudományosságnak; természetesen az ott felhalmozott drága festmények, szőnyegek, nagybecsű ékszerek, régiségek elkobzás útján mind idegen kézre kerültek, azért vagyunk oly szegények mindezekben. Jellemző adat Rákóczi műbarát mivoltáról: ugyanis a tulbuzgó catholicus gr. Forgács Simon szemére veté, hogy: „a fejedelem nem jó pápista, mert ha templomba megy, a helyett, hogy a szent képeket áhitattal imádná, kritizálja, hogy hogyan vannak írva, (vagyis festve).” Az a mi sokat emlegetett ábrándunk, az eredeti magyar stíl a művészetekben ekkor kezdett kialakulni; a szatmári béke után ezen sajátos nemzeti mozgalom csakhamar elaludt. A kurucz-kor a magyar zene aranykora.

Rákóczinak udvari zenészei voltak, leginkább fuvó hangszerekkel, főszerepet játszik a török sip, a tárogató. De volt ezenfelül két cigánybandája is, az egyik a Barna Mihályé, ez szerezte állítólag a kesergő Rákóczi nótát, a melyből később a világhírű Rákóczi induló keletkezett. A másik Czinka Sándoré (ennek a leánya Czinka Panna) ezek hir szerint Rodostóba is elkísérték a fejedelmet. Ő maga rendkívül szerette a zenét, s e tulajdonsága átragadt környezetére is. Bercsényi szintén tartott udvarában zenekart, szintugy Eszterházy Antal, még az öreg Bottyánt is állandóan két török sipos (tárogató) kíséri. Azok a jellegzetes édes-bus, sirva vigadó kurucz nóták mindenfelé hangzottak a táborban. Ezzel karöltve járt az eredeti magyar táncz, így a palotás táncz (lasu magyar, ebből fejlődött ki a magyar szóló tárcz) az erdélyi hajdu-táncz, rajta kurucz táncz stb. Szép, csendes, méltóságos tánczok, melyek azóta mind feledésbe mentek. Mindezeknek nagy keletjük volt a fényes udvari ünnepélyeken. A magyar vendégszeretetre jellemző, hogy Bercsényiné bajmóczi várában tartott ünnepélyére föltessekelte az akkor ott fogságban levő gróf Stahremberg császári tábornokot is.

És a kurucz-korszak kövitézete! Ez a magyar népkövitézet fénykora, melyben a népies kövitézetnek oly tökéletes remekei termettek, hogy azokat már tulszárnyalni nem lehet, értékük pedig örökké tartó. Épen e körülmény mutatja leginkább, hogy a kurucz mozgalom mennyire áthatotta a magyar nemzet szívét-lelkét; mert megszólal-

Adriáig, Kelettől Nyugatig mámorító, lelkesítő dallama szívünket a hazaszeretet lobogó tüzevel eltöltse, és hogy a Nagy Rákóczi és vele bujdosó társai emlékének honfiai hálaikat méltóan leröhassuk!

Szenteljünk egy kis időt azon nagy harcra, melynek csak a vezére, II. Rákóczi Ferenc, volt rokonszenvesebb és álltunk szemünk elé a nagy Rákóczi egyéniségét, hogy megtanuljunk, miként kell a hazát szeretni, érette mindent feláldozni és elszenvadni.

A 17. század végén és a 18. elején Európának majdnem minden országában háború van. Okai: hatalmi terjeszkedés, abszolutizmus, alkotmányvédelem és vallásszabadság. Hazánk sem kivétel. Az abszolutizmus ellen védjük az alkotmányt és a vallásszabadságot. Erdély volt a 17. században a harcok vezére, de Buda visszafoglalása után megszűnő függetlensége I. Lipót szarnoki kormánya következtében hazánkra rossz napok virradtak. Az üldözés, a jószág-elkobzás, erőszakos térítés újra a kardot juttatja a magyar eszébe. A félrevonultán élő II. Rákóczi Ferencz Bercsényi Miklós ungi főispán biztatására XIV. Lajos francia királyhoz fordul segítségért katonában és pénzben azonkívül kéri a lengyel és török szövetség kieszközölését is. Ezen levelezés következtében a bécsi kormány 1701-ben több nemeset, köztük Rákóczit is elfogatja. Bercsényi szerencsésen megmenekült, Lengyelországba szökött, a hová őt később a fogságból kiszabadított Rákóczi is követte. Rákóczit a bíróság 1703 apr. 30-án „mint felségsértőt, nyilvános pártütőt, minden méltóságától megfosztván hóhér keze által halálra ítéli,“ jószágai a fiscusra szállanak.

Ezalatt 1702-ben kitört a spanyol örökösödési háború, melyben Lipótnak sok pénzre és katonára lévén szüksége erőszakkal adót szedtet és ujoncoztat. A nép menekül, részben ellenszegül és Rákóczi várja megmentőjét. A menekülők és bujdosók nevében Papp Mihály és Bige György fölkeresik Rákóczit s tőle zászlókat és kiáltványt hoznak mindazokhoz szólót, „kik szülőföldjüket igazán szeretik és tegyvert viselni képesek.“ A zászlók felirata: Pro Deo et Libertate, Istenért és Szabadságért. A felkelőket azonban Károlyi leveri, később ő is az 1703 júniusán bejövő Rákóczi mellé áll s egyik híres vezére lesz. Rákóczi most újabb kiáltványt bocsát ki,

harcokról szóló énekekben, Balog Ádám így biztatja a kurucokat:

Vedd fel fiam bátran németnek lüvészt,
Ne mutasd szivednek semmi rőttenését.
Rajta rajta rontasd rascok sűrű rendjét,
Hadd ne dulja gaznép édes hazánk földjét,
Ekkor B. A. indita több hadadat,
Német is elveszett, a rácz is elszaladt.
Haj édes ezerm, haj Somogyi Ádám,
Most imár utána mindenütt az hátán!
A dicsőséges napokról, szilaj, sokszor
humoros hang szólal meg, mint pl.
Mikor virrad megéant,
Hajh olyan szép üd9
Balog Ádám nevét, az Bezerédiét
Feltündököltet, feltündököltet . . .

A vezereihez való megható ragaszkodás példája:
Német sas vert fészket már Sümeg várában,
Berdót kiáltanak Vég-Simontornyában,
Sárgul már levele a sűrű Bakonyrak,
Hervad szerencsés szegény kuruczoknak,
Antai ur bujdosik,
Vak-Bottyán hadoklik,
Vitéz Fodor László sebekben kinlódik.

A főuri vezéreket is csak keresztneven hívták: Antal ur (Eszterházy Antal gróf) Simon ur, (Forgách Simon gróf.) De ki tudná mindezeket számba venni. Már eddig is több száz szép kurucz ének ismeretes, és még mennyi halt el a kibujdosó kuruczok ajkán. E dus költészetnek valóságos melegágya volt a fejedelem udvara, kit a *princeps poetarum*, költők fejedelme díszes nevével ékesítettek, és aki maga is szerzett néhány szép dalt (pl. a repülj fecském címűt) és több vallásos éneket. A főemberek is érdeklődtek a költészet iránt, így pl. Csajghy János érsekújvári várparancsnok Ocskai lefejeztetés után levél kíséretében küldte el a verset Bercsényinek: „Minémü verseket fundáltak itten Ocskairól, imé Alázatosan includáltam Excellentiadnak curiositate.“ Tehát curiosum, furcsaságképpen, ezen szavakból kivehető, hogy a várparancsnok nem tulajdonított neki valami nagy értéket, mert bizonyosan valamelyik közkatonára fabrikálta, pedig ez a költemény valóságos műretek, szeretője valószínűleg ugyanaz, aki az Esztergom megvételéről valót szerette, a hang és felfogás nagyon egy szerzőre vall.

(Folyt. köv.)

kézről kézre jár a „Szás sérelem“ című röpirat, melynek minden pontja a „portio „adó“ szóval rimelt. A röpirat tartalma kevés kivétellel keserves igazság. Így pl., az 59. sérelem így szól: a nemzetnek csak szóval tartása s vigasztalásának nem adása; a 89.: a sérelemek orvoslásának megigérese s nem teljesítése; a 91.: az ártatlan és hü magyaroknak a kalendáriumokban és újságokban megbecstelenítő leírása.*)

A kiáltvány és röpirat hatása óriási. Az északi megyék jobbágyosága és nemessége tömegesen siet Rákóczi zászlai alá, a tehetősebbek csapatokat állítanak ki, a harci események a félénkeket is bátrakká teszik, a szomorú kuruczoktá az erdőkből, falvakból táborba hívják a népet. Koloncsnak és társainak műve csak olaj volt a tüzre, a magyar pihent, de most újra neki lát a százados küzdelemnek. Új hősök és vitézi tettek elhomályosítással fenyegetik Bocskay, Bethlen, Rákóczi Györgyök korszakát.

A bécsi udvar e reánézve súlyos körülmények között és a külső háborúk miatt Eszterházi nádort, majd Széchenyi kalocsai érseket bizza meg jobb dolog híján az alkudozással, sőt országgyűlés tartását is igéri, de mind hiába. Rákóczi és Lipót is hajthatatlan; amaz „nem akarja a már egyszer eldobott jármót felvenni“ emez pedig vár és remél. A harc tovább folyik és 1704-ben már Erdély és a Dunántul is Rákóczié, bár a nagyszombati csata után a Vág jobb partja újra Lipóté lesz. Az 1705-ben is folyó alkudozások alatt meghal Lipót és helyét a békés természetű I. József foglalja el, de neki sem sikerül a külhatalmak biztosítéka és Erdély függetlenségének feltétele nélkül a békét megkötöni. A szövetséges rendek a nógrádmegyei Szécsényben tartott gyűlésen Rákóczit a felszabadított részek számára vezérlő fejedelemmé választják és melléje 24 tagu tanácsot rendelnek.

A szabadságharc eddig szerencsés kimenetelű, de közbejön XIV. Lajos francia király fondorkodása. Ugyanis Lajosnak most az a célja, hogy a békét Rákóczira nézve igen nehézé, vagy ha lehet lehetetlenné tegye. Nem akar vele mint más uralkodó alattvalójával szövetségre lépni, hanem azt kívánja, szakadjanak el a rendek a Habsburgoktól és ő havonként 50 ezer forintnyi segélyt ad nekik. Hiába figyelmezteti Rákóczit a francia udvarban élő Vetési, hogy Lajos már sokakat „jégre vitt.“ Rákóczi mégis bizik benne. E bizalom hatása alatt jön létre az 1707. évi ónodi gyűlés függetlenségi határozata. Most azonban bajra-baj következik. A trón betöltése érdekében tett lépések sikertelenek, sem Miksa a bajor választó, sem a svéd király, sem az orosz cászár nem akarnak e kétes vállalatba bocsátkozni. A francia király seregei vereséget szenvednek, segélyt nem adhat s nem is akar. Beteljesedett Vetési jóslata: „a francia király barátsága olyan, mint a nádbot, melyre ha rátámaszkodnak, nemcsak elörik, hanem a kezünket is megsérti.“ A külső bajokhoz belső szerenség is járul. A kuruczok szerencsecsillaga hanyatlóban van. Az 1708-i tsencsényi csata, 1710-i romhányi és vadkerti vereség, a nemes érczek hiánya, a fellépő szegénység, nyomorúság és önérdek megérlelik a békét, de József király Rákóczi feltételeit a külhatalmak kezességét és Erdély függetlenségét most sem akarja elfogadni. De azért tolynak az alkudozások. Károlyi előbb Rákóczi megbízásából majd tiltakozása dacára is fírad a béke körül.

Az állapot kétségbejött. Bottyán 1709-ben meghalt, Ocskay, Rákóczi villama a trencsényi csata után elpártolt, Balogh Ádámot elfogják, lefejezik; Rákóczi serege az udvari őrseg kivételével eloszlott és a többi csapat vereségei következtében bomladozott. És Rákóczi mégis remélt, bizott a külhatalmakban, személyesen keres segélyt Péter orosz cázára. Azalatt itthon Károlyi 1711-ben apr. 29-én Sztármárt a békét megkötöti, a fegyvert s a hűségesküt letesszi. Rákóczi nem fogadja el a békét, mert nem bizik az udvarban.

Igy lett Szathmár a felkelésnek, de nem egyuttal Rákóczi reményének is a temetője. Idegen udvarok veszik őt pártfogásba de csak szóval tartják. Franciaországban él XIV. Lajos haláláig, majd 1717 okt. 10-én eljut Törökországba, a hová őt hívei közül negyvenen követik. Az 1718-i passzaroviozi békében III. Károly király kívánja kiadatását, de a török nem akarja a vendégszeretetet

* Ma Maró Gerge y Kalendáriuma és a baladó párti újságok.

meggyalázni. Itthon pedig 1715-ben az országgyűlés Rákóczit és társait honárulóknak mondja ki, birtokait elfoosorlik. Így tagadta meg magát és vezérét a kurucz magyarság.

Ez volt röviden Rákóczi felkelése, melynek szomorú és lelkesítő mozzanatai szívünket mindannyiszor megdobogtatják, hazaszeretetünket hevitik, valahányszor Rákóczi nevét halljuk.

Született 1676-ban marcz. 27-én Borsiban Zemplén vm., meghalt 1735-ben apr. 8-án 59 éves korában Rodostón.

Tettei, lelkülete, egész működése élénk tárja érintetlen jellemét, melynek legfőbb fonásai, a határtalan hazaszeretet és vallásosság.

Amit a Zrinyiek, Rákócziak és Thököli képviseltek s a mit a nemzet tőlük várt, az mind ő reá szállt örökség gyanánt s ő ez örökséget határtalan honszerelmével megkoronázta. Elvessit mindent, a mi a magyaroknak kedves, és drága, el anyját, testvérét, feleségét, gyermekeit, óriási kiterjedésű birtokait (kb. 120 négyzetmérföld) s végül hazáját. Ezen áldozat emeli őt az összes szabadsághősök fölé.

Vallásossága példás, türelmes, igazi keresztényi. Bizonyítja a zászlai alá seregülő protestánsok is, s bizonyítja a házi élote, alapítványai, jótékonyasága, vallomási önéletrajza. Ebből ered munkaszeretete is. A legnagyobb buzgósággal teljesíti a felkelés szervezési, harci munkáját, a kormányzást. Soha ki nem merül, még éjjel is sőt számkivetésében is dolgozik, szellemi és testi munkával foglalkozik, ir és esztorgályos s gyulal. Ezen élethez méltó a halála is.

Hadi erényei a személyes bátorság, vitézség a mi a sereget személyéhez fűzi, mint az a trencsényi csatában látható. Nagyobb hadvezetéshez azonban előképzettség hiányában nem ért. Annál járatosabb a diplomáciában. XIV. Lajos is meri, de a sikerben való bizalom miatt tőle is vár segélyt. Faj neki, hogy a török jószágára kell szorulnia. Kormányzói s államférfiai belátását a jobbágyoknak 709-ben adott kedvezmények bizonyítják, amikor a felkelés már majdnem nemesi volt.

Rákóczi tehetsége előtt Savoyai Jenő kivételével mindenki meghajolt; hat nyelven beszélt, 4 nyelven írt, szépen, hangzatosan. Kiáltványai és szóbeli beszédei Bercsényi mellé emelik.

A nemzet legszeretettebb hősének voltak hibái is melyek azonban a nemzet szemében inkább kiválótulajdonságainak tisztább kiemelésére, föltüntetéseire szolgálnak, mert Rákóczi jellege árayékok meg nem tűrhét.

Vegyük jellemvonásaihoz szép széles termetét, nyitit homlokát, a méltóságos és lebilincselő föllepést, lekötőlező szivességet, kellemes társalgást, előttünk ál a Nagy Rákóczi, a kiról most mondja a költő (Lampérth Géza):

„Amily szomorú volt bujdosásod utja,
Oly diadalmasan látod viszont újra
Szabad hazád, lelked legszentebb szerelmét,
S im, míg távol voltál, addig sem pihentél,
Háló poraidban is szent ügyednek nyertél
Millió szívet, elmét.“

Ez volt a Nagy Rákóczi harca és egyénisége. — Kétszáz esztendőnek kellett elmúlnia, hogy őt és társait újra teljesen magunkénak mondhasuk, hogy a nemes példán okulva a hazát minden fő őt szeressük!

Cserhelyi Sándor.

Különfélék.

— Rákóczi diadalutja. A magyar nemzet hódoló szászerei között robotgatók a bujdosók koporsói végig nagy Magyarországon az örök pihenés helyére. A nemzet nagy pompával és igazi hódolattal fogadta visszatérő száműzött fejedelmét, aki már régen csont és hamu . . . Vajjon visszaadhatja-e neki most már, a mit tőle elvett: fejedelmi rangját, óriási vagyonát, felesége, gyermekei szeretetét, eltékozolt boldogságát, vajjon kárpótolhatja-e azért a tenger gyötremért, szenvedésért, a kegyelemkenyer nyomoru, keserü voltáért, amikben mind azért volt része, mert hű fia volt hazájának? De így kellett lenni. El kellett vészenie mindent, végig kellett járnia a gyötrelom kálváriáját. meg kellett éreznie azt is, hogy honfitársai meggyalázzák, mert csak így lehet makula nélkül való, szűztiszta mintaképe az igazi, önzetlen hazaszeretotnek. Az ő ragyogó alakját nem érheti parányi árnyék, atomnyi folt sem, tiszta az, mint a napsugár, mint az arany. Mi pedig gazdagabbak vagyunk egy szent serral, egy nemapadó kutforrással, melyből honszerelmet merithetünk. Vajjon meritünk-e? Már kösöttünk lebeg Rákóczi nagy lelke, vajha úgy lelkesítne bennünket is, mint a saját korának embereit, akik

elfeledve azt, hogy más-más felekezethez tartozók, különféle anyanyelvben beszélek, egy szívvel-lelkekkel kiáltották: *vivat Rákóczi, pro patria et libertate!* Dalias időt le kes dalái!

— Rákóczi ünnepélyek Lévnán. Október 28-án kezdődött nálunk az ünnepélyek sorozata. D. e. 11 órákor a kereskedő- és iparostanonc-iskolák ifjusága tartott igen szép és megható ünnepélyt, énekek, szavalatok közt megkoszorútták, megcsókolták Rákóczi arcképét, Magyarország térképét, a nemzeti lobogót. Kriek Jenő igazgató az ünnepély végén megmagyarásta a fiuknak, hogy az iparos és kereskedő, ha akar, lehet olyan hős, mint Rákóczi kuruczai, tehet annyit hazájáért. — D. u. az ev. ref. iskola ünnepelt a templomban, ugyancsak ekkor tartottak az izraelita imaházban is ünnepélyes istentiszteletet, amelyen Liebermann főrabbi mondott szép beszédet és imát. — 29-én reggel 8 órákor tartattak a tanítészetek legnagyobb részében az ünnepélyek. A r. zath. elemi leányiskolában Kaveggia Kálmán, a polgári leányiskolában Jónás Imre, az elemi fiúiskolában Ghimesy Janos mondta az ünnepi beszédet. A főgimnázium ifjusága a himnusz eléneklésével nyitotta meg a műsort. A közönség felemelkedett s az ifjusággal együtt álva énekelte azt a megható nemzeti imát. Utánna Huberth Pál és Huberth István tanulók adták elő Kéler Rákóczi-nyitányát nagy gyakorlottságra valló precizitással. Ezután Medveczky Károly VIII. o. t. ifjusági elnök tartott leikes, hazaszeretotől túlaradó beszédet, melyet lelkesen fogadott a közönség. Majd Kucsera Ferenc IV. o. t. nemes tüzzel és hévvel szavalt Petőfi Rákóczi című költeményét. Nagy hűsátt kelettek az ezután előadott kuruczadalok, melyeket Dankó István fuvolán, Kern Oszkár hegedűn, Juhász Géza gordonkán adtak elő Medveczky Károly diskrét zongora kísérete mellett. Majd Rohonyi Oszkár VII. o. t. szavalt Rákóczi temetése című költeményt melegen átérve. Ezután Vojacek Gyula adta elő Nemes melodramáját, a Mikest. Az ügyes és nagy hatást keltett előadást ismét Medveczky Károly kísérete zongorán. Az ifjusági énekkar pedig erre a Bár poéta én nem vagyok című kurucz gnyudalt, melynek szopran szóló részét Kraft Aladár, egy kis diák énekelte meglepő tisztán csengő hangon. Nagy sikert aratott az ezután következő Rákóczi lobogója című melodráma előadása, melyet Farkas Tivadar VIII. o. t. megkapó bensőséggel szavalt. A hatást emelte Dankó István fuvola — és Medveczky Károly zongora kísérete. A közönség zajos tapással fejezte ki köszönetét a rendkívül élvezetes előadásért. Majd Medveczky Károly adta elő Berhoz Rákóczi indulóját a tőle már megszokott rutinnal. Végül Cserhelyi Sándor a főgimnázium igazgatója lelkes beszédben buzdította az ifjuságot a hazaszeretetre, követendő példauk állítván eléjük nagy Rákóczit és a többi bujdosókat; majd személyesen megköszönte a közönség érdeklődését. Erre a minden tekintetben szép ünnepet a szózat eléneklése fejezte be, melyet az ifjuság és az összes jelenvoltak együtt énekeltek. — Igen szép, tartalmas ünnepély tartottak az állami tanítóképzőben is. E őször Rákóczi imáját énekeltek, ezután Dostler Gabor önképzőkori aienök mondott tartalmas, szép beszédet, majd Bató Géza elszavalt az egykoru kurucz-balladát Esztergom bevételéről, erre az ifjuság zenekara a gyönyörű édesbus eredeti Rákóczi nótát játszotta. Ezután Kaufmann Béla olvasott fel a nagy asszonyról, Zrinyi Ionáról, Práger Káman a „Bujdosó Rákóczi“ című remek kurucz-balladát; szavalt a, az énekkar elénekelte Rákóczi dalt; ismét szavaltat következett Binét Jenő szavalt Szalay Károly remek ódáját Rákóczihoz, utolsó pont gyanánt a zenekar Chopin gyászindulóját játszotta, mire az ifjuság és a közönség egyhangon elénekelte a himnuszt. — A gyászmise. 9 órákor már tömegesen vonultak az emberek a plebánia templom felé, mely csakhamar zsúfolásig megtelt; úgyhogy az intézetek tanulói, kik 1/10 órákor vonultak be, már alig kaptak helyet. 1/10 órákor kigyultak a templom villamos csillárjai, valamint a templom bejáratá előtt felállított diadalív 100 villamos láugja. Ugyanilyen diadalív pompázott a városháza kapuzata előtt; a gyászmise alatt ezek, valamint a fő utcák izó-lámpái égtek, ugyszintén az összes ivlámpák, piros-kékkel, a Rákóczi-szinekkal bevonva. 1/10 órákor kezdetét vette az infnlás gyászmise, melyet Báthy László prépost-plebános végsőnt Kaveggia Kálmán és Jónás Imre lévai, Samigla József újfalusi, Horváth Janos óbarsi és Szabó Sándor püspök-hatvani káplánok segédletével. Miskolcban Tokody István kántor a Rákóczi „Gyözhetetlen én köszalom“ kezdetű imádságot énekelte, tartogatón kísérete Hranycy Alajos, a ker-munkás egyesület zenekarának mestere, valamint a lévai zenekedvelők tagjai vonós hangszereken. A gyászmiséről a közönség azonnal a városházara tódult, elfoglalván minden talpalatnyi tért, pedig a közgyűlés az ünnepély kezdete 11 órára volt kitűzve. Az ünnepélyes közgyűlést Rácz János tanácsos nyitotta meg, majd átadta a szót az ünnepi szónoknak, Báthy Lászlónak. A szónok messze hangzó, lelkes hangon emelte ki az érzelmeket, melyek az ünnepély alkalmával a magyar ember szívét dobogásba hozták. Nehoz dolog volna eszeletni a gyönyörű beszéd szépségeit, a kik ott voltak, átértek és gyönyörködtek benne. Talán

legrövidebben úgy jellemezhetjük, hogy kurucoknak való kuruc beszéd volt, ünnepléses hitvallás a „pro Deo et libertate“ jelzavak mellett. Beszédje végén a szónok hármas indítványt tett; 1. hogy a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktassa a Nagy Rákóczi dicső emlékét, 2. festesse meg a Fejedelemtől a közgyűlési terem számára, 3. Thaly Kálmának, a Fejedelemtől derék „íródeákjának“ köszönet tétessék halhatatlan becsű munkálkodásáért. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel emelte határozatát a hármas indítványt, majd Medvevty Sándor indítványára egyértelműleg hozzájárult ahhoz, hogy az ünnepi szónok remek beszéde egész terjedelmében jegyzőkönyvbe véteassék. — Ezután kezdetét vette a közönség ünnepélye. Együttösen énekeltek a Szózatot, majd Cserehelyi Sándor főgimn. igazgató olvasta fel nagybecsű értekezését Rákócziról és szabadságharcáról. A tartalmas, remekül stílizált felolvasást lapunk más helyén közöljük, hogy így mindenki hozzájuthasson annak lélekemelő és tanulságos tartalmához. Majd a tanítóképző énekkara adta elő az „Úzsi harmat u'án“ és a „Hallgassatok meg magyarim“ kezdetű kurucdalokat, az utóbbiban a szót Bem Antal IV.-ed éves énekelte. Az édes-bus énekek szabatos, szívhez szóló előadása rendkívüli hatást keltett. Ezt fokozta Édes Jónó főgimn. tanár gyűjtő szavai, (Rodostó, Lampérth Gézáttól) mely igazán szívből fakadt és szívhez szólott. A nagy naphoz méltó szép ünnepély a himnusz eléneklésével ért véget. — **A kivilágítás.** Este 6 órakor tündéri fényben úszott a város. Gyönyörű kép volt a plebánia templom és város háza száz villamos lángtól izzó diadalkapuja, a tündéri fényből, a zöld fény galyiak közül fenségesen emelkedett ki a Nagy Fejedelemtől arcképe. Elismerés illeti a villamos társaságot, hogy városunk hazafias ünnepélyeiben, önként, felszólítás nélkül részt vesz, és igyekszik azok fényét emelni. A Kálvária-dombon messze világító örömtűz lobogott; az Orbán-hegyi kápolna határában Rákóczi-fája is a tulajdonos hazafias lelkesedéséből kifolyólag zászlókkal és színes lámpákkal volt feldisztve, előtte pedig hatalmas méglya lobogott. — **A lévai polgárság** lelkes hangulatban ünnepelte a napot. Egy része a mag u' adomásrégi jó szokásától eltérni nem tudván a Schmidt féle vendéglőben társas vacsorát rögtönzött, melyen több szellemes felkészítéssel áldoztak a nagy nap emlékének.

— **Rákóczi-ünnepélyek a vidéken.** Nagy-Kálna község hazafias lakossága is megünneplelte a nagy fejedelemtől és bujdosó társainak hazajövetelét. Okt. hó 28-án este a közönség fátylas menetet tartott, a melyhez a fátylakat Arany János vendéglős ajánlkozta. Kivonult a tüzoltóság is teljes díszben, s a templomterem Kiss Sándor tanító tartott ünnepi beszédet. — Garamkeszi, Garamújfalú, Berekalja és Solymos községek iskolás gyermekei együtt tartották meg a Rákóczi-ünnepélyt. A gyermekek nemzeti színi zászlókkal s kokárdákkal feldisztve tanítóik vezetése alatt s fuvónékar kísérete mellett bejöttek Garamújfaluba. Itt először gyász isteni tisztelet volt a Nagy Fejedelemtől s halhatatlan bujdosó társaiért, mialatt a gyermekek megható gyászadalokat énekeltek s a katalinát megkoszorúzták. Utána a község közepén, szabad ég alatt, zászlókkal, galyakkal s a Nagy Rákóczi megkoszorúzott arcképével feldisztett helyen tartották meg az ünnepélyt. Itt először Báthy Gyula eszperes és egy tanító hazafias lelkes beszédekot mondtak, a gyermekek pedig alkalmi költeményeket szavaltak s kuc-nótákat énekeltek. Az iskolai ifjúsággal az előjáróság s a hazafias tót nép apraja-nagyja is ünnepelt. — Rákóczi-ünnepélyt tartott az alsó-péli róm. kath. iskola is. Emlékbeszédet mondott Schottert Ferencz főtanító, a gyermekek énekeltek, szavaltak. A szép és sikerült ünnepély Vidor Gábor plebánus buzditó beszédével végsőződött.

— **Ujjoncok esküje.** Honvédzászlóaljunk pórtartalékos ujoncai f. hó 1-én tettek le az ünnepélyes esküt. D. e. 9 órakor a zászlóalj Tardy Emil fhdgy. parancsnoksága alatt a plebánia-templomba vonult. Századparancsnokok Skóv Dzsó, Berkó István és Szilágyi István főhadnagyok voltak. Miacs alatt Gácsér Endre kegyesrendi tanár magas szárnyalású, szép szónoki beszédben fejtegette az eskü szentségét, buzditva honvéd halgatóit a haza és a király iránti szeretetre és törhetlen hűségre. A templom előtt Skóv fhdgy parancsnoksága alatt felállított díszszázad a szokásos díszítések adta, melyek precizitásukkal talán Nagy Frigyes gárdistáinak is díszességére váltak volna. — Ezután a zászlóalj a laktanya udvarára vonult, hol az ujoncok anyanyelv szerint csoportosítva tették le az esküt a zászlóra. Dalban a legénység feljavitott étkezést kapott.

— **Halottak estéje.** Egész napon át viharos szél uralkodott, kavarta a port, a hulló falevelet. Akik szeretteik sírját készülték kivilágítani, reménykedve várták, mikor ül el a szél, mert hiszen ez kioltja a mécseket, de bizony estére sem tilt el, sőt még jobban dühöngött. Azért tengernyi nép hullámozott a bái uton föl s alá; fölönültek a tanító-növendékek is zászlajuk alatt, s a honvéd-émelek előtt — melyre föl volt ugyan agvatva a száz mécses, de meggyújtani nem lehetett — körben állva alkalmi hazafias énekek közből Dostler Gábor az önképzőkör alelnöke mondott beszédet a sirban nyugovó

hős honvédekről, fényes példájok követéséről, továbbá Binét Jenő IV.-ed éves Lévai Sándornak a lévai honvédelemkéhez írt szép alkalmi ódáját szavaltta el. Az ifjúság és a nagy számú közönség a Szózat hangjai mellett oszlott el.

— **Törzstiszti tanfolyamba vezénylés.** Losonczy Szabó Imre szds. a törzstiszti tanfolyam halgatására berendeltetvén, oda elutazott. Tiszteletre bajtársai a laktanya tiszti étkezőjében kedélyes bucsuestélyt rendeztek.

— **Halálozás** Rózsa József pozsonyi kanonok meghalt Pozonyban 64 éves korában. A boldogult hosszú éveken át működött vármegyékben mint szelizi, majd lekéri eszperes-plebánus, példaszertő életével és igazi lelkipásztori buzgóságával messze környék tiszteletét és szeretetét vivta ki. Hír szerint egy kanonok-társas temetése alkalmával várattalanul a halál.

— **Áthelyezés.** Kégl József fhdgy Léváról Nyitrára, Hunyadi Imre szds. és Matusz Jenő hdyg. Nyitráról, Haslinger Miklós fhdgy Brassóból Lévárára helyeztetek át.

— **Összedült a honvédelemk.** Halottak estéjén, a tanító-növendékek szokásos ünnepélye után kezdtek a honvédelemkrol leszedni a mécses felakasztásához szükséges fakeretet és a mécseseket. Egy diákember egy létrán, mely az emlékeknek volt támasztva, felment, de alig kezdte bontogatni a faalkotmányt, az egész emlék keretéstől, létrástól lezuhant. Szerencse, hogy előbb elriogatták onnét a bámészakodó gyermekcsereget s így baleset nem történt. A szegény tanítójelölteknek nagy kárak van, összes mécseseik tönkre mentek, de azért elhatározták, hogy sz emléket felállítatták, mivel csak darabjaira esett szét, s így ismét összeállítható. — Egyébiránt az emlék igen gyöngő alkotásu volt, valószínűleg az akkor dühöngő erős szél ingatta meg, s így történt a baleset. — A múlt év folyamán hölgyeink tekintélyes összeget gyűjtöttek össze a honvédair rendbehozatalának céljaira, s a siron azonban mindeideig nem történt semmi; vajjon nem lehetne ezen összeget, és a hazafias ünnepélyek régi alapját egyesítve egy díszes és tartós emléket állítani?

— **Kinevezés.** A király Szalai Lajos hdp. tiszthelyettesét november 1-vel hadnagygyá nevezte ki.

— **Tudorrrá-avatás.** Dr. Laufer Lipót városunk szülötte, a napokban kitűnő sikerrel tette le az u' adó szigorlatot s tegnapi avaták a budapesti tudomány egyetemén orvos-tudorrrá. A teheres és szorgalmas fiatal orvos a fővárosban kezdte meg működését.

— **A Lévai Temetkezési Egylet** rendes évi közgyűlését, folyó évi nov. hó 9-én délelőtt 9 órakor fogja megtartani a városház nagytermében, melyre az előkészítés ez uton is meghívja az érdekelteket.

— **A bankó csábító ereje.** F. hó 1-én délelőtt Mandák Jánost, a kereskedelmi bank szolgáját pénzes levelekkel és 3 drb. ezres bankóval — mely összeget egy csékekkel kellett volna befizetnie — elküldték a postára. A pénzes leveleket fel is adta, de a három gyönyörű nagy darab két bankó megejtette lelkét, nem adta fel őket, hanem elrejtette, aztán kétségbeesést szinelve hazament, azt híresztelvén, hogy elvesztette a pénzt, sőt öngyilkossági kísérletképen össze is szurkálta a melét. Vallatóna fogták, de elbeszélésében mindjárt ellenmondásokba keveredett, azonban vallani nem akart. Búcsúalkapitány egész délután beszélte vele, végre a litániára való harangozásnál, ügyesen megragadván az alkalmat, a ha'otak, s így szülei emlékeztetére figyelmeztette, mire a szerencsétlen elkezdett csuklani, s aztán vallott szépen. E ment a kapitánnyal az uradalmi fürdőhöz, ott a Mészáros-féle kert sörénye alatt mutatta a helyet, a hová a bankókat elrejtette, de maga nem mert oda nyúlni, felvén, hogy szallat már el'opta valaki. Főlelme alaptalan volt; a három ezresek még ott dideregtek falevéllal silányul betakarva. — Ezzel még nincs vége a dolognak. A szerencsétlen ember másnap elvágta a nyakát, s most súlyos sebében a lévai közokrházban élet-halál között lebeg.

— **Eljegyzés.** Weisz Mór budapesti kir. ügyéségi tiszviselő eljegyezte Berger Laurát Léván.

— **Eltörlik a II. osztályu kereset-adót.** Az új adótörvény elkészítésén szorgalmasan dolgoznak a pénzügyminisztériumban. A törvényjavaslat intenciója, ahol csak lehet, a fokozatosság elvén alapul. A fődadó új kulcs szerint lesz kivette s a II. osztályu adót, mely valamennyi között a legigazságtalanabb, teljesen meg fogják szüntetni.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** **Életbiztosítás.** Ha az életbiztosítás kötvényben ki van kötve, hogy a biztosítási díj fizetésének bizonyos számú évek után történt abbanahagyása esetén a kötvény a biztosítási feltételekben meghatározott megváltási érték alapján kiállítandó, egy összegben teljesített befizetéséről szóló kötvénnyel cserélendő ki és a biztosított fél az ennek megfelelő biztosítási összeg birói letétbe helyezése iránt indít keresetet, a bíróság a biztosított megfelelő biztosítási összegről szóló biztosítási kötvény kiállítására kötelezi azzal, hogy ennek elmulasztása esetén a birói ítélet fogja ennek elmulasztása esetén a birói ítélet fogja az új biztosítási kötvényt pótolni. **Váltó.** Ha a kitöltetlenül adott váltó aláírója azt a kifogást teszi, hogy ő nem mint elfogadó hanem mint kibocsátó írta alá a váltót, ezt

a kifogást harmadik jóhiszemű váltóbirtokos ellenében csak abban az esetben érvényesítheti, ha magából a váltóból tűnik ki, hogy a kibocsátó mint kibocsátó és nem mint elfogadó írta alá a váltót. **Csőd.** Akinek oly követelése van, mely a felek szerződése értelmében csak a kötelezett fél halálától számított bizonyos idő múlva ennek örököseitől követelhető, az nem olya hitelezője a kötelezett félnek, aki ez ellen a csőd elrendelését kérni jogosítva van. (M. kir. Kuria 427/903. — 1906. április 18.) **Szövetkezet.** A szövetkezet üzemeltetőjének számadásában kereskedelmi szokás szerint előleges kikötés nélkül is számítható porladási százalék. **Kárbiztosítás.** A valamely szomszédos területre cséplés végett átvitt gép ott is biztosítottnak tekintendő.

— **A gyümölcsfák téli gondozásáról.** Igen sok kellemetlenségtől, s a legtöbb esetben jelentékeny kártól kíméljük meg magunkat azon esetben, ha gyümölcsfáinkat már ősszel jól megtakarítva, bemeszeljük, mert ezáltal számtalan mennyiségű rovat pusztítunk el. A gyümölcsfák nemcsak a mohától, hanem az egyes elhalt kéregrészekről is megtisztítandók, mert mentől simább valamely fa törzse, annál kevesebb alkalom kínálkozik a rovarok szaporodására. A gyümölcsfák takarítása erre a célra szolgáló drótkéfékkel történik. — Az elhalt kéregrészeket kézzel, vagy késsel való letisztogatástól órizkedjünk, mert ez által sokszor behatunk a fa héjába, a mi minden esetre káros. Leghelyesebben úgy járhatunk el, ha nedves időjárás várunk be, meg ezen elhalt fás részeket megpuhulnak, s akkor erős drótkéfével a fa egész törzsét ledörzsöljük. Így könnyen, minden nagyobb nehézség nélkül keresztül vihető a fa tisztogatása. A letisztogatott fa ágai után méz-tejjel bemeszelendők. — További teendőink közé tartozik arról gondoskodni, hogy a gyümölcsfák talaja körös-körül feláassék azon célból, hogy így a téli nedvesség jobban behatolhasson a talajba. Ilyenkor gondoskodunk a gyümölcsfák trágyázásáról is, melyet vagy istálló trágyával, vagy műtrágyákkal eszközölhetünk. Ha istállótrágyával trágyázunk, azt a felásott talajra teregetjük ki, mert így annak értékes anyagai bemosódnak a tél folyamán a talajba a fagyókezekhez, s tavasszal a talaj kellő kiszáradás után egyszerű gereblyével elegyengethető, s a felesleges el nem korhadt szalma összegyűjtve eltávolítható. Ha műtrágyákat alkalmazunk, azokat tavasszal kell a még el nem gereblyezett talajra elszórni, s csak ezután begereblyézni. A műtrágyák őszi alkalmazása nem tanácsos, mert azok amugy és elég gyorsan hatnak.

— **Magy. kir. szab. osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjegyekben mindinkább élénk és élénkebbé váló kereslet a magy. kir. szab. osztálysorsjáték igazgatóságát tudvalevőleg arra késztette, hogy a sorsjegyek számát a lefolyt XVIII. sorsjátékban 15.000 el szaporítsa és ennek megfelelően a nyeremények összegét 1.998.000 koronával emelte. A most kezdődő XIX. sorsjáték tervezete ugyanaz marad, a mennyiben ismét 125.000 db. sorsjegy kerül kibocsátásra, melyre összesen 16.457.000 kor. nyeremény esik. Tény az, hogy a világ egyetlen sorsjátéka sem bír csak megközelítőleg is ily kedő ö játéktervvel, miáltal a sorsjegyek nemcsak nálunk, de a távol idegenben is nagy kedveltségnek örvendnek. A most lefolyt sorsjáték záróhúzása a nyereményesélyek egyszerűségét fényesen bebizonyította, a mennyiben a 82786. számú sorsjegy, melyre a 100.000 koronás főnyeremény esett, kapta a 600.000 koronás jutalomdíjat is, így tehát ezen sorsjegy 700.000 koronát nyert, a legnagyobb főnyereményt, melyet valaha osztálysorsjátékban kifizettek.

Közönség köréből.
Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon egyeseknek és testületeknek, kik Istenben boldogult édes anyánk s illetve anyósunknak és nagyanyánk öz. Dr. Pólya Józsefné szül. Ehrenfeld Zsófia temetése alkalmával részvételükkel és tanúsított előzenységükkel mély fájdalomukat enyhíteni törekedtek, es uton mondunk sajtó szívünk mélyéből eredő hálás köszönetet.

A gyászoló család.
Lévai piaciárak.

Rovatvezető; Kónya József rendőrfkapitány.
Buza m.-mászánként 12 kor. 80 fill. 13 kor. 20 fill. — Kétszeres 12 kor. 20 fill. 12 kor. 40 fill. — Rozs 11 kor. — fill. 11 kor. 20 fill. — Arpa 13 kor. 20 fill. 13 kor. 60 fill. — Zab 12 kor. 80 fill. 13 kor. 60 fill. — Kukorica 8 kor. 40 fill. 9 kor. 60 fill. — Lencse 27 kor. — fill. 29 kor. — fill. — Bab 18 kor. — fill. 19 kor. — fill. — Köles 9 kor. — fill. 9 kor. 60 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként Budapesten Lóhere 105—120 kor. — Lucerna 110—126 kor. — Mustármag 38—40 kor. — Mular — kor. Biborhermag 30—32 kor.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.
1906 évi október hó 21-től november hó 4-ig.
Születés.

A szülők neve	Gyermek neve	A gyermek neve
Radó Armin Rosenberger Paula	fiú	Andor
Hacsko Mihály Sefárik Vilma	leány	Arauka
Dr. Katona János Holló Margit	fiú	János Ferenc Miklós

Házasság.

Vőlegény es menyasszony neve	Vallása
Konjár Ambrus Szolcsánszki Anna	róm. kath.
Turai László Borcsányi Mária	r. k. evang. ref.
Tomka István Gyuris Ilona	róm. kath.
Budinszki József Ujfalusi Julianna	róm. kath.
Gápel István Jarota Erzsébet	róm. kath.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Weisz Erzsébet	11 hónap	orbánc
Weimann Márk	65 éves	tüdőgyulladás
Haulik Lajos	23 éves	tüdőgümőkór

Nyiltér.
Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévvizű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kö- és márványfürdők; hőg-, szensavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó és hőg-zésli kura 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak.
Prospektust ingyen és bérmentve küld.
Az igazgatóság.

Ropper Győző, Lévan.
Fűszer-, csemege-, bor-, pezsgő, rum-, tea-, cognac-, festék- és olaj aruhaza.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét teljesen friss árukkal berendezett

fűszer és csemege
kereskedésemre felhívni, az árukat első kézből beszerezve a

legjutányosabb árban
bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére.

Különféle felszeltek prágai sódar, bécsi tormás és egyéb különlegességek mindig frissen kaphatók.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam,
kitűnő tisztelettel
ROPPER GYÖZŐ

Uj sütőde!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy Lévan Rákóczi utca 2 ik számú házamban

Pék kemenczét

állítottam fel hol is a legizlésebb kenyeret és süteményt készítették, nem kivélve fáradságot és költséget, teljesen szaképzett munkaerőt szereztem, így bizton reménylem, hogy a nagyérdemű közönség kívánalmának meg fogok felelni.

Midőn a nagyérdemű közönség pártfogását kérem, egyben tudatom hogy süteményeket Klain Ódön ur házában levő lisztárudában, a Henger-malom lisztárudájában és a Rákóczi utca 2 számú házban árusítom
tisztelettel
Grápka József.

Kiadó lakás.

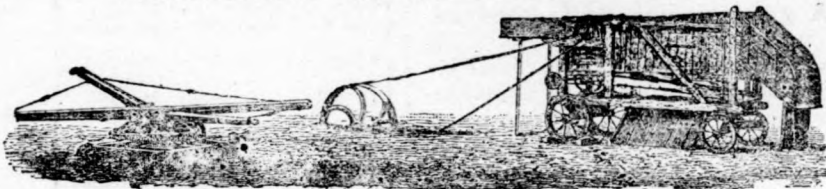
1 lakás 3 szoba konyha kamra fakamra padlással kiadó értekezni lehet öz.v Boleman Józsefnél.

MAGYAR GÉPEK

A tisztelt gazda közönség szíves tudomására hozom, hogy a sokoldalú érdeklődésnek megfelelően raktáromon tartok **GANZ-féle MOTOROKAT** minden nagyságban, melyek nálam állandóan üzemben láthatók.

Egyben ajánlom a t. vásárlók figyelmébe a

HOFFER és SCHRANTZ

elismert elsőrendű gépgyár összes gyártmányait, különösen gőzcséplőkészletek, járgányos cséplőgépek **VICTORIA DRILL vetőgépek** ekék, szecs kavágók stb. stb.

ÁLLANDÓ DUS RAKTÁRT TARTOK

Mc. Cormick

világhírű arató és fűkaszáló gépekből a legjobb gyártmányú varrógépek; legelőnyösebb bevásárlási forrása.

KNAPP DAVID

gépraktára Léva Mártonffy-utca.

Magy. kir. dohány, szivar, lőpor és kártya-áruias. Első gazdasági és varrógép-, koszoru-, fa- és érozkoporsó raktára.

A gödöllői Borászati Egyesület mint részv. társaság palack-borainak elárúsító raktára. Folyékony arany és ezüst festékek

AZ ARANY KASZÁHOZ.

Kern Testvérek Léván.

Ajánlják dusan berendezett vas-, fűszer-, csemege- készlet, festék-, kefékötő áruk- gazdasági- és kerti-magvak, vadászati eszközök, hangszerek, igen finom hurok, varró- gépek öt évi jótállás mellett, gazdasági gépek és géprészek. Szerszám: asztalos, bádogos, gépész, lakatos, kovács, kádár kerékgyártó, ács, esztergályos, cipész, házi és gazdaság részére, tengelyek, ekereszek, valódi Fischer-féle reszelők és rászpolyok, lószór., afrik Afripuo és tengori fű, épület- és bu- tor vasalások, finom kávé, cukor, tea, rum, likörök, cognac, fehér és vörös bor, valódi Meidinger-féle és öntött vas- kályhákkel felszerelt raktárakat. Vidéki megrendelések legnagyobb figyelemmel és gyorsan teljesítetnek, új képes árjegyzékek kívánatra bér- mentve küldetnek.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügy- miniszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XIX. sorsjáték) I. osztályra szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. Az I. osztály huzása 1906 november 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítójánál kaphatók. Budapest, 1906 évi október hó 28-án. Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága. Lukács László. Hazay.

Védjegy: „Horgony!”
A Liniment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
pótlék
egy régióknak bizonyult háziszér, mely mártóbb mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szornok bizonyult közvéneit, csúznál és meghűlések- nél, bedőzsolés képpen használva. Figyelmeztetés. * Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosaak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” véd- jeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott do- bozba van csomagolva. Ára üvegekben K — 80, K 1.40 és K 2. — és úgyszólván minden gyógy- szertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz” Prágában. Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétkülső.

RÉTHY BELA
GYÓGYSZERÉSZ
PEMETEFÜ CZUKORKA
BÉKÉSCSABÁN
ÁRA 60 fillér.
Köhögs, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü czukorkánál!** Vásárlásnál azomb n vigyózzunk és határozottan **RÉTHY-félet** ké- rjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 1 doboz ára 60 fillér. Csak **RÉTHY-félet** fogadjunk el!

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfinomítógyár Kecskeméten. Ajánlja:
Barack-pálinka | **Kecskeméti keserű**
Barack-cognac | **Kecskeméti gyomorkes.**
Barack-crème | **Kecskeméti gyógyke- serű**
Tulipan likör | **Tulipan cognac**
Jéglikör | **48-as likör**
Port-Arthur-kes. | **Influenza elleni likör**
Porth-Royl rum | **Cake-Walke likör**
Kecskeméti vidit | **Malakoff és Mogador**
különlegességeit.
Kapható:
Kertész Lajosnál Léván.
Gyöngyvirag- crème és szappan
arozra kére- je- jobb, tölj- sen ár- almitlan szar.
1 tégely ára 1 korona. — Szappan 80 fill.
BOLEMAN gyógyszerárban Léván.

SINGER Varrógépek
különbféle czélokra.
nemcsak ipari célo- ra, hanem a családban előfor- tuló összes varró munkákra egyedül Altalunk szerelhetők be.
Vigyázzni kell, hogy a **SINGER** VARRÓGÉP vétel csakis a mi üzlete- inkben esz- közöltesék. Valameny- nyi fiótkja ink erről a védjegyről ismerhetők fel.
Singer Co varrógép r. t.
LEVA Kazinczi u. 2.

Weinstabl Moricz
ékszerész
POZSONY, I. Halászapu-utca 2.
Ékszer-, arany- és ezüstárúk nagy választéka.
Órák Mermod Frère-tör Ste Croix. (Svájc)
Christofle & Cie. Paris képviselője.
Alapítottatott 1834. évben.
Vidéki rendelőknek választékkal szí- vesen szolgál.

Egyesült czeplédi szőlős- gazdák boreladási társasága CZEGLÉD.
Egyenlő- itti, bepincézeti és áruba bocsájta a termelők tisztán kezelt legkittünőbb borait
Ned-ántaraja és közvetiti ezentül az egyes termelők magán pinczéiben, sajátkezüleg gondozott boraikat is.
Kittün-ően előnyös szövetkezeteknek és vend-őöknek a nálunk való bevásárlás, mert egész éven át egyforma és akár- milyen nagy öm-egben folyton egy és ugyanazon bort kaphatják.
Ezentul áruba bocsájtnak a legkittünőbb siller színi „Kadarka” és zöldesfehér „Ezerjó”, „Rizling” stb. fajokat is melyek több waggon vételénél igen mérsékelt árban kaphatók.
LEVÉL vagy **SÜRGÖNYCZIM:**
Egyesült szőlősgazdák társasága **CZEGLÉD.**

Minden háziasszony
kérjen a legujabban érkezett s közvetlen a termelőtől importált első minőségű **New-Cuba-Kávéból** melynek aromája kitünő és természetes festetlen színű
Kilója 3 korona 20 fillér
4 1/2 kilogr. postacsomag ára 13 kor. 50 fillér.
Kapható: **KERN TESTVEREKNÉL Léván.**
Jegyzet: fűdölöz, hogy a kávé ne legyen túl barnára pörkölve, mi által elveszti zamataját a kiizadja illó olaját.

Kovald Péter és fia
cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosógyár
Budapest, VII., Szövetség-utca 37. szám
megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőlet létesít és ez által módot nyújt a nagy érdemű közönségnek arra, hogy czégét — a csomagolási és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse.
Pinter Józsa
női divat terem Léva, Blum-féle ház vette át a képviselőlet és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermek-öltönyök diszítő- és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végáruk, szőrmék stbiek vegytisztítását és festését.
Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehéreneműek mosását is.
A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőlet és számos megbízást kér a **Kovald Péter és Fia** czég.